

РЕЦЕНЗІЇ

Чорноус Ю. М.,

доктор юридичних наук, доцент,

начальник кафедри криміналістичних експертиз

Національної академії внутрішніх справ

АКТУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ, ПРИСВЯЧЕНЕ ОСОБЛИВОСТЯМ РОЗСЛІДУВАННЯ ОКРЕМИХ ВИДІВ ЗЛОЧИНІВ¹

Прагнення України інтегруватися до європейської та світової спільноти неминуче вимагає запровадження дієвих механізмів протидії негативним явищам у суспільстві, зокрема, злочинам. Тож у юридичній науці, за умов здійснення судово-правової реформи, триває наполегливий пошук найбільш раціональних форм, методів і прийомів розслідування та розкриття злочинів і забезпечення слідчих належними науково-методичними й організаційно-тактичними засобами для ефективної та успішної реалізації покладених на них обов'язків.

З прийняттям у 2012 році Кримінального процесуального кодексу України (надалі – КПК України) було закріплено нові для вітчизняного кримінального процесу норми, вимоги і процедури, а вже існуючі приведені у відповідність до міжнародних принципів здійснення кримінального провадження. Крім того, суттєвих змін зазнав і Кримінальний кодекс України. Наприклад, одночасно з декриміналізацією низки злочинів (стаття 202 «Порушення порядку зайняття господарською діяльністю та діяльністю з надання фінансових послуг», стаття 203 «Зайняття забороненими видами господарської діяльності», стаття 207 «Ухилення від повернення виручки

в іноземній валюті», стаття 208 «Незаконне відкриття або використання за межами України валютних рахунків» та ін.) було встановлено кримінальну відповідальність за нові види злочинів – зайняття гральним бізнесом (стаття 203–2), незаконне збагачення (стаття 368–2), зловживання впливом (стаття 369–2), незаконне заволодіння ґрунтовим покривом (поверхневим шаром) земель (стаття 239–1) та інші.

У зв'язку із появою нових видів злочинів, зміною системи кримінального процесу України та відсутністю комплексних сучасних навчальних видань з криміналістичної методики, необхідною була розробка криміналістичних рекомендацій з розслідування окремих видів злочинів відповідно до процесуальних вимог нового КПК України. А тому підготовка та написання навчального посібника «Розслідування окремих видів злочинів» авторським колективом кафедри правосуддя юридичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка є актуальною і своєчасною.

Оскільки викласти всі елементи криміналістичної методики розслідування того чи іншого виду злочинів в одному навчально-науковому виданні не є можливим, авторський колектив зосередив увагу на висвітленні найбільш суттєвих елементів методики розслідування окремих видів злочинів, віднесених до різних глав Особливої частини Кримінального ко-

¹ Розслідування окремих видів злочинів: навч. посібник / О. В. Бишевець, М. А. Погорецький, Д. Б. Сергеева та ін.; за ред. М. А. Погорецького та Д. Б. Сергеевої. – К.: Алерта, 2015. – 536 с.

дексу України, криміналістичної характеристики певного виду злочинів, типових слідчих ситуацій, що виникають на початковому етапі їх розслідування та слідчих версій, що висуваються та перевіряються у цих ситуаціях. Особливу увагу автори приділили організаційним і тактичним аспектам провадження слідчих (розшукових) дій, а також особливостям використання спеціальних знань в ході розслідування відповідних видів злочинів.

Структура навчального посібника всебічно висвітлює програму навчальної дисципліни «Криміналістика» і складається зі вступу, 14 розділів, загального списку використаних та рекомендованих джерел. Водночас зі змісту рецензованого навчального посібника вбачається, що автори ставили за мету не просто викласти теоретичні положення криміналістичної методики, але намагалися у такій послідовності розкрити їх сутність, щоб, по-перше, доступно і лаконічно донести до аудиторії основи методики розслідування окремих видів злочинів, а, по-друге, оптимізувати застосування розроблених криміналістичних рекомендацій у повсякденній діяльності практикуючих юристів.

Навчальний посібник має не лише теоретичне, але й практичне значення, оскільки в ньому містяться нові конструктивні пропозиції щодо організації розслідування окремих видів злочинів. З огляду на зазначене рецензоване навчальне видання буде корисним для студентів, курсантів, слухачів, аспірантів, ад'юнктів і викладачів спеціалізованих навчальних закладів СБ, МВС, ДФС України, для юридичних факультетів та вузів Міністерства освіти і науки України, а також для практичних працівників – оперативних співробітників, слідчих, прокурорів, суддів, адвокатів та ін., а також у системі підвищення їх кваліфікації.

Враховуючи вищезазначене є підстави констатувати, що зміст рецензованого навчального посібника «Розслідування окремих видів злочинів» за загальною редакцією М. А. Погорецького та Д. Б. Сергєєвої, становить значний науковий інтерес, є

актуальним і своєчасним, має практичне значення, відповідає вимогам, що ставляться до подібних наукових робіт, і застосовує на високу позитивну оцінку.

Пропонується навчальний посібник:

Розслідування окремих видів злочинів: навч. посібник / О. В. Бишевец, М. А. Погорецький, Д. Б. Сергєєва та ін.; за ред. М. А. Погорецького та Д. Б. Сергєєвої. – К.: Алерта, 2015. – 536 с.

На підставі результатів аналізу наукових джерел з кримінального права, кримінального процесу, криміналістики, кримінології, теорії ОРД та інших галузей знань, правових актів та матеріалів вітчизняної судово-слідчої практики в навчальному посібнику розкриваються особливості розслідування окремих видів злочинів, надаються науково обґрунтовані рекомендації щодо підвищення ефективності досудового розслідування злочинів, що можуть бути використані як в навчальному процесі, так і в практичній діяльності суб'єктів кримінального провадження.

Адресований студентам, курсантам, слухачам, аспірантам, ад'юнктам і викладачам спеціалізованих навчальних закладів СБ, МВС, ДПС України, науковцям та практикам, а також тим, хто цікавиться проблемами досудового розслідування.